

MỘT SỐ VẤN ĐỀ VỀ CÔNG TÁC KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ CHẤT LƯỢNG DẠY HỌC TRƯỜNG TRUNG CẤP CHUYÊN NGHIỆP QUÂN ĐỘI

LÊ HÙNG CƯỜNG*

Ngày nhận bài: 14/06/2016; ngày sửa chữa: 27/06/2016; ngày duyệt đăng: 29/06/2016.

Abstract: To improve the quality of teaching, the testing and assessment of teaching of Military vocational college must be innovated in line with education goals. Applying the principles of teaching, building culture of testing and assessment and innovating methods of testing and assessment contribute to improvement of teacher's qualification and development of learner's competences.

Keywords: Testing and assessment, quality of teaching, Military vocational college.

1. Đặt vấn đề

Khoa học giáo dục (GD) đã chỉ ra rằng, kiểm tra, đánh giá (KT-ĐG) là một khâu không thể thiếu đối với nhà quản lí (QL) nói chung và QLGD nói riêng, nhằm giúp cơ quan, cán bộ QL, người dạy, người học thấy được những ưu điểm để phát huy, nhược điểm để khắc phục. Đó là một kênh thông tin đa chiều, giúp ích cho chủ thể và đối tượng KT-ĐG, nâng cao chất lượng hoạt động dạy học.

Đổi mới KT-ĐG là khâu có tính đột phá trong đổi mới giáo dục - đào tạo (GD-ĐT). Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 của Hội nghị lần thứ 8 Ban chấp hành Trung ương đã nhấn mạnh giải pháp *đổi mới căn bản hình thức và phương pháp thi, kiểm tra và đánh giá kết quả GD-ĐT, bảo đảm trung thực, khách quan*. Nghị quyết khẳng định, việc thi, KT-ĐG kết quả GD-ĐT cần từng bước theo các tiêu chí tiên tiến được xã hội và cộng đồng GD thế giới tin cậy và công nhận; phối hợp sử dụng kết quả đánh giá trong quá trình học với đánh giá cuối kì, cuối năm học; đánh giá của người dạy với tự đánh giá của người học; đánh giá của nhà trường với đánh giá của gia đình và của xã hội [1]. Hệ thống các cơ sở GD trong quân đội cũng đang thực hiện đổi mới một cách căn bản, toàn diện, trong đó có hoạt động KT-ĐG. Nghị quyết số 86/NQ-ĐUQSTW của Đảng ủy Quân sự Trung ương (nay là Quân ủy Trung ương) cũng đã nhấn mạnh: *Đổi mới phương pháp đánh giá kết quả học tập, rèn luyện, bảo đảm tính khách quan, phản ánh đúng thực chất trình độ của người học* [2].

Trong thời gian vừa qua, các trường trung cấp chuyên nghiệp quân đội (TCCNQĐ) đã chú trọng đổi mới công tác đào tạo nói chung và hoạt động KT-ĐG

nói riêng, góp phần vào việc nâng cao chất lượng giảng dạy, thực hiện mục tiêu của nhà trường trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện GD hiện nay. Tuy nhiên, công tác KT-ĐG vẫn còn một số bất cập. Việc đề ra mục tiêu, xác định nội dung, phương pháp, xử lí kết quả KT-ĐG trong hoạt động giảng dạy còn nhiều bất cập, làm ảnh hưởng đến chất lượng toàn diện của nhà trường. Vì vậy, xây dựng các giải pháp để đổi mới và nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác KT-ĐG của các trường TCCNQĐ là một nhiệm vụ quan trọng và cấp thiết hiện nay.

2. Để thực sự đổi mới và nâng cao chất lượng công tác KT-ĐG ở các trường TCCNQĐ, cần quán triệt, thực hiện tốt một số nội dung, biện pháp cơ bản sau đây:

2.1. Bám sát mục tiêu, yêu cầu dạy học ở trường TCCNQĐ để thực hiện công tác KT-ĐG

Mục tiêu của các nhà trường quân đội là bồi dưỡng, đào tạo những sĩ quan, nhân viên chuyên môn kĩ thuật quân sự có đầy đủ phẩm chất đạo đức, trình độ kiến thức, năng lực công tác đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng quân đội và phát triển KT-XH trong tình hình mới.

Để KT-ĐG chính xác chất lượng dạy học của giảng viên (GV), cần phải xác định mục tiêu, yêu cầu của từng bài học, giáo trình, bộ môn cụ thể. Trên cơ sở chuẩn kiến thức, kĩ năng, nhân cách của người học mà bài dạy cần đạt được, căn cứ đối tượng dạy học, hoàn cảnh dạy học và các điều kiện khác, việc KT-ĐG phải định lượng và định tính hiệu quả, chất lượng hoạt động dạy học.

* Trường Trung cấp Nghề số 9, Bộ Quốc phòng

Cũng như trong các trường học nói chung, mỗi học phần của chương trình dạy học ở trường TCNNQĐ đều có mục tiêu, yêu cầu riêng. Các học phần về khoa học xã hội và nhân văn quân sự nhằm mục đích trang bị thế giới quan, phương pháp luận, trau dồi bản lĩnh chính trị, đạo đức cách mạng cho người học. Các học phần về khoa học quân sự nhằm mục đích trang bị hệ thống kiến thức kĩ năng hoạt động quân sự cho người học. Yêu cầu đối với đào tạo nhân viên kĩ thuật là để người học nắm được lí thuyết, thực hành tháo lắp, bảo quản trang thiết bị quân sự theo chức trách, nhiệm vụ; yêu cầu đối với ĐT cán bộ chính trị là để người học có năng lực triển khai công tác Đảng, công tác chính trị trong quân đội, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ chính trị trong giai đoạn hiện nay.

Vì vậy, phải bám sát đặc thù của từng học phần để xây dựng tiêu chí, tiêu chuẩn KT-ĐG và vận dụng linh hoạt vào điều kiện, hoàn cảnh cụ thể của từng trường. KT-ĐG người dạy về việc thực hiện mục tiêu, nội dung, phương pháp dạy học. ĐG-KT người học về mức độ tiếp nhận tri thức, rèn luyện nhân cách, bồi dưỡng nhân cách, phát triển năng lực toàn diện để đáp ứng chức trách, nhiệm vụ của người sĩ quan, nhân viên trong quân đội.

2.2. Công tác KT-ĐG chất lượng dạy học phải được thực hiện theo các yêu cầu của một hoạt động dạy học

Công tác KT-ĐG chỉ đạt được kết quả tốt khi được thực hiện theo đúng bản chất của hoạt động dạy học trong nhà trường. Đó chính là hoạt động khảo thí, kiểm định chất lượng với việc xác định mục đích yêu cầu KT-ĐG, sử dụng hệ thống câu hỏi, bài tập (ngân hàng đề thi), phương pháp và hình thức KT-ĐG (tự luận, trắc nghiệm), quy mô (kiểm tra, thi theo thời gian), xây dựng thang điểm, tổ chức chấm, xử lí kết quả KT-ĐG,...

Việc thiết kế, QL, sử dụng hệ thống câu hỏi, đề thi là một khâu quan trọng trong công tác KT-ĐG, phải bảo đảm tính khoa học, tính sư phạm, tính tường minh, tính vừa sức, bám sát chương trình, nội dung dạy học và đối tượng người học. Sự đa dạng, phân hóa mức độ của hệ thống câu hỏi, có khả năng phát triển năng lực toàn diện người học, vận dụng kiến thức của học phần giải quyết những vấn đề thực tiễn đặt ra.

Thực hiện chức năng độc lập giữa hoạt động giảng dạy và hoạt động KT-ĐG. Các khoa chuyên ngành xây dựng hệ thống câu hỏi; bộ phận khảo thí lập ngân hàng đề thi; tổ chức thi công bằng, nghiêm túc, đúng quy chế. Việc chấm thi phải được tiến hành

khoa học, chất lượng. Thực hiện công tác chấm thanh tra, phúc tra các bài thi theo quy định. Thông báo kịp thời, công khai kết quả KT-ĐG; tiếp nhận, xử lí các phản hồi về hoạt động KT-ĐG. Việc QL, lưu giữ điểm thi phải thực hiện theo quy định của Điều lệ công tác nhà trường quân đội và các quy định của Bộ GD-ĐT.

2.3. Xây dựng văn hóa trong KT-ĐG chất lượng dạy học

Văn hóa KT-ĐG trong dạy học có vị trí quan trọng, đòi hỏi phải được duy trì thường xuyên, mọi lúc, mọi nơi. Tuy nhiên, dưới góc độ QLGD, cần quan tâm xây dựng văn hoá KT-ĐG, cả về chủ thể và đối tượng được đánh giá, về nội dung, phương pháp, cách thức tổ chức hoạt động KT-ĐG.

Với chủ thể KT-ĐG, cần nhận thức rõ, đây là cơ hội để xem xét kết quả QL hoạt động dạy học, tạo động lực để đạt chất lượng tốt hơn. Cần thực hiện đúng trách nhiệm, tuân thủ nguyên tắc, mục tiêu công tác KT-ĐG; sẵn sàng hợp tác, trao đổi để đi đến sự thống nhất vì mục tiêu phát triển của nhà trường. Với đối tượng KT-ĐG, cần có tinh thần cầu tiến bộ, tích cực học hỏi, coi việc tự kiểm tra, tự phê bình là việc làm thường xuyên và không ngừng học tập nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ.

Xây dựng văn hoá trong KT-ĐG còn phụ thuộc vào phương pháp, công cụ thực hiện, hình thức khoa học, công khai, công bằng, dân chủ. Văn hoá trong KT-ĐG còn thể hiện trên những hành vi xử sự đúng pháp luật, phù hợp với các chuẩn mực của xã hội. Các lực lượng tham gia quá trình KT-ĐG cần có trách nhiệm cao trong việc chấp hành pháp luật, các quy chế, quy định của ngành GD, của quân đội.

2.4. Đa dạng hóa các phương pháp, hình thức KT-ĐG nhằm góp phần nâng cao trình độ đội ngũ GV và phát triển năng lực toàn diện cho người học

Cần phải đa dạng hóa nội dung, hình thức, phương pháp, thời gian, chủ thể KT-ĐG để đánh giá đúng chất lượng hoạt động dạy học. Xây dựng kế hoạch KT-ĐG dựa vào tiêu chí đã được quy định (mục tiêu của từng học phần, chuẩn kiến thức, kĩ năng cần đánh giá). Linh hoạt, sáng tạo trong kiểm tra giờ lên lớp của GV, kiểm tra hồ sơ, bài giảng, cách tổ chức lớp học, sự tương tác giữa dạy và học. Đa dạng hóa KT-ĐG để giúp nhà trường điều chỉnh công tác QL, tạo điều kiện giúp GV phát triển năng lực nghề nghiệp, thực hiện chuẩn đầu ra đối với người học. Tổ chức KT-ĐG thường xuyên, có hệ thống sẽ kịp thời cung cấp những thông tin cần thiết cho GV và người học, thu thập

thông tin đa chiều để điều chỉnh, hoàn thiện hoạt động dạy học theo hướng tích cực.

3. Kết luận

Công tác KT-ĐG chất lượng dạy học có vị trí quan trọng trong toàn bộ quy trình QL hoạt động của các trường TTCNQĐ, được chi phối bởi nhiều yếu tố trong và ngoài nhà trường. Nâng cao hiệu quả công tác KT-ĐG không chỉ bảo đảm chất lượng hoạt động dạy học, đáp ứng nhu cầu của xã hội, của quân đội, mà còn là động lực để xây dựng đội ngũ GV đảm bảo đạt chuẩn. Việc thực hiện công tác này tùy thuộc vào đặc điểm cụ thể của các trường TTCNQĐ, nhưng phải tuân thủ những quy luật chung của khoa học GD, khoa học QL được áp dụng vào điều kiện của nhà trường quân đội. Và đây cũng là tiêu chí để quân đội, ngành GD và xã hội đánh giá chất lượng, hiệu quả hoạt động đào tạo của các trường TTCNQĐ trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT hiện nay. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Ban Chấp hành Trung ương. *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.*
- [2] Đảng ủy Quân sự Trung ương. *Nghị quyết số 86/NQ-ĐUQSTW ngày 29/3/2007 của Đảng ủy Quân sự Trung ương (nay là Quân ủy Trung ương) về công tác giáo dục - đào tạo trong tình hình mới.*
- [3] Bộ Quốc phòng (2000). *Điều lệ công tác nhà trường Quân đội nhân dân Việt Nam.* NXB Quân đội nhân dân.
- [4] Nguyễn Đình Minh (2016). *Phác thảo con đường đổi mới trong các trường quân đội.* Báo Quân đội Nhân dân online, ngày 15/6.
- [5] Phạm Đỗ Nhật Tiến (2016). *Bài toán đổi mới đánh giá người học trong giáo dục theo tiếp cận năng lực.* Tạp chí Khoa học Giáo dục, số 126.

Cơ sở khoa học của giáo dục...

(Tiếp theo trang 16)

...) là hai cơ chế quan trọng của quá trình xã hội hóa cá nhân (John Farguha và M. Maccoby, S. Asch...). Với các cơ chế này, môi trường tương tác nhỏ (lớp học, gia đình ...) sẽ có tác động mạnh đến quá trình xã hội hóa trẻ em, do đó cần đảm bảo những hình mẫu về phương thức và thái độ trong TTXH.

- *Các nguyên tắc lập lại hành vi:* G. Homans đã đưa ra một số nguyên tắc củng cố hành vi làm cơ sở củng cố KNTTXH mục tiêu: Hành vi có xu hướng lặp lại (trong hoàn cảnh tương tự) nếu một dạng hành vi được thưởng/có lợi (trong một hoàn cảnh nào đó). Mức độ hài lòng, thỏa mãn với những phần thưởng/lợi ích cá nhân giành được cao nhất ở lần đầu và có xu hướng giảm dần ở các lần tiếp theo.

* * *

KNTTXH là một phần rất cần thiết đối với sự phát triển mặt xã hội của trẻ và sự điều chỉnh xã hội trong lớp học.

GD KNTTXH cho HS trong lớp 1 hòa nhập có HSKT cần trên cơ sở tiếp cận đa ngành (Sinh lý học, Tâm lý học, GD học, Xã hội học) để đảm bảo việc được thực hiện một cách có chủ đích (thông qua các thành tố của quá trình GD KNTTXH) tới các mặt nhận thức, tình cảm và thói quen hành động của HS, sao cho các biểu hiện bên ngoài của hành động TTXH

thống nhất với mặt ý thức bên trong của chủ thể HS, trên cơ sở chuẩn bị đầy đủ các điều kiện thực hiện cũng như các yếu tố hỗ trợ. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ GD-ĐT (2005). *Mười năm thực hiện giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật Việt Nam.*
- [2] Sharon Zell Sacks and Karen E.Wolffe (2005). *Teaching social skills to students with visual impairments.* AFB Press, USA.
- [3] Hà Thế Ngữ (2001). *Giáo dục học - một số vấn đề lý luận và thực tiễn.* NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [4] Phạm Minh Hạc (chủ biên, 1991). *Tâm lý học.* NXB Giáo dục.
- [5] Nguyễn Thanh Bình (2010). *Giáo dục kỹ năng sống (Giáo trình chuyên đề).* NXB Đại học Sư phạm.
- [6] Phan Trọng Ngọ - Dương Diệu Hoa - Nguyễn Thị Mùi (2000). *Tâm lý học hoạt động và khả năng ứng dụng vào lĩnh vực dạy học.* NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [7] Dana D'Allura, Enhancing the social interaction skills of preschooler with visual impairments, Volume 96, JVIB. 2002.
- [8] Sharon Zell Sacks and Karen E.Wolffe (2005). *Teaching social skills to students with visual impairments.* AFB Press, USA.
- [9] Sharon Zell Sacks, Linda S. Kekelis and Robert J. Gaylord-Ross, The development of social skills by blind and visually impaired students, Exploratory Studies and Strategies, AFB Press, New York. 1997.